

Herkó Páter

Redakcia a vydavateľstvo :
Budapešť, Zsibárus-utca 7. szám.

Na pol roka 1 zl.
Vychádza každú nedeľu.

Predplatná cena :
na celý rok 2 zlaté.

Peklo sa otvorilo.

(Škoda, že nezhtlo ešte tých všetkých politických hrdinov, ktorí ta patria.)

Tito ale vystali. A veď je to škoda.

Prosíme, ba neustupne žiadame, aby v každom kat. kruhu a hostinci „Herkó Páter“ slovenský sme mohli čítať.

Do boja sa!

V povetrí už visí
Tá povest', že teraz,
Ani sa nenazdáš,
Budú volby naraz.

Treba preukázať,
Že my už nespíme,
Len sa do boja, nás
Víťazstvo nemine.

Dost' nás utláčali,
Habali nám právo,
Nedáme sa sácať
Na pravo, na lavo.

Však daň my platime,
Nič nám neodpustia;
I voto užime
Dľa svojho svedomia.

A tak sa do boja
Dajme už pred volbou,
Smelo sa postavme
I pred samou strelbou.

Lebo však sme ľudia
Kresťanskí a hrdí,
Prelomiť nemôže
Nás ani meč tvrdý.

Máme presvedčenie,
A ver' nehľadáme,
Kde je masný hrniec
Ziskovej kuchyne?!

Za vieru, za Boha
Bojujme my smelo,
Budeme šťastliví,
Uvidíme, veľmo.

Vážiť si nás bude
Boh, ba i svet tiež sám,
K tomu potajomne
Zednár a liberál.

Nedaj sa podplatiť:
To by hanba bola,
Nesvedomitá ver'
By to bola móda.

Jedine svedomie,
Kresťanské zásady
Nech prelamujú hej
Všetky zlé útoky.

A keď my prehráme,
Nech nás to nezroní,
Však vyvalený kríž
Je hoden poklony.

Lež keď zvíťazíme
Chváľme za to Boha:
Svätá vôľa jeho
Že tak dobrá bola.

A tak sa do boja
Dajme už pred volbou,
Smelo sa postavme
I pred samou strelbou.

N. J.

Dľa novin židovských ľudová strana paktuje s
národnosťami a so socialisty.

A veď práve národnosti a ehudobných socia-
listov sme my obetovali k vôli liberalizmu.

Židovská tlač sa dobre rozumie ku kšeftovaniu.
Nech chytró vypočítuje, čo by sme vyhrali,
jestli by Uhorsko pre ľudovú stranu stratilo židov
a si získalo národnosti a robotníkov.

Najbláženejší ľudia v Budapešti sú kresťanskí
členovia „veselého teátru“. Dobré zástoje rozdelia
medzi sebou židi.

V kúsku „Námestník“ len jeden hlavný zástoj
je v rukách kresťanských, ostatné sú u židov.

Uhorská zástava je najľahší spôsob napredovania.
Len ju treba porušiť a človek — tak v Buda-
pešti, jako i v Belohrade — hneď napreduje zohľadu
stavu.

Kto je viac prstonárodný v snemovni: Gusto
Pulsky, ač Gěza Polónyi, sa pýtal tamten?

Náša mienka je tá, že Polónyi nemá žiadnej
prstonárodnosti u pravákov, Gusto Pulsky ale jej
nemá ani na pravej, ani na ľavej strane.

Hm, hm! Tlač liberálna hneď uverejní obzvláštne
veci; lenže z cudzozemských novín sme sa to mu-
seli dočítať, že jeden aristokrát a bývalý minister
(Albin Čáky) zablúdil do Ósbudaváru v prievode
svojej deéry, sadol si k jednému stolu. Sotva sa ale
tam umiestniil, jedna sa hodila do náručia pána veľ-
kého, a počala si s ním žarty. Môžeme si domysleť
následok tej udalosti. Výsledok sebou utvorených
mravov nech okúsi.

Otto Herman sa veľmi rád zaoberá s chrobáky;
kňazov ale v takej miere nenávidí, že vo svojej
sbierke ani len takého pavúka netrpí, ktorý je zna-
kom kríža obdarený.

Ablegát Horánsky i so svojimi prívržencami boja sa približujúcich sa volieb, chce sa hodiť do náručia zidovskoliberalárcov.

On práve tak číni, jako jedon chalan, ktorý v čas búrky práve pod ten strom si zastrečoval, do ktorého nezadlho hrom uderil.

Ablegáti strany národnej sú v čudnom položení; dakteri by radi boli už ministrami, iní zas dačím inším; všetci ale sa boja o svoju ablegátsku kožu pri najbližších volbách.

Apponyi nebude brat účasť ani na poradách delegačných. On vraj celkom sa utiahne.

Veľký rozum, veľký charakter; škoda je ho; každý vzdelaný človek vie, prečo on viedol takú ani chladnú, ani teplú politiku. Práve tí sa odvracali od neho, ktorí by ho boli mali najviac podporovať. Dnes by i cirkevnopolitické pomery ináč stáli u nás, keby isté drúhy vďačnejšie a viac priateľský boli s ním zachádzaly.

Židi sa tešia, že v Uhorsku nenie Luegera. Len aby táto radosť priskorá nebola.

Program liberalárcov prezradil nasledovne pán slúžny Hajdu:

Cím menej voličov, tým lepšie, lebo je ich ľahšie podplatiť.

Cirkev katolícku treba celkom utlačiť.

Cirkevné statky musia sa vraj shabať.

Utešené sú to heslá.

Phinkheles.

1.
Phinkheles zavítal
Dávno ku mne vľudne,
Či ja nemám preňho
Dačo v mojej truhle.

2.
Ja som mu povedal,
Ze bych našiol dačo,
Lenže nič nestojí,
Je to len ledačo!

3.
On fúzami mrdal
A hlavou pokrútil,
Či bych som mu ja to
Predsa nepopustil.

4.
A čo som tam našiol ?
Staré nohavice,
Onuce a krpce
Raziace veľice :

5.
Okrem toho ešte
I mechúr zo tchora,
A ešte smrdela
Tá hnusná potvora.

6.
Boly tam veru aj
Vypadané zuby,
I zajačé kožky,
Všeliké nez doby.

7.
Ja som tú truhlu hej
Na povali držal,
Lebo hej ten zápach
Mój nos nevydržal.

8.
Jak som ju otvoril,
Div som tam nezamrel,
Premenu na židu
Som ale nezazrel.

9.
Ba i radosť skvelou
Spravila jeho tvár,
Že naraz je pred ním
Taký drahý tovar.

10.
On to všetko sobral,
Ba mi i zaplatil,
Vyčistil mi truhlu,
I smradu ma sprostil.

11.
A potom šiel ďalej
Ešte na vandrovkú,
Po rokoch sa vrátil
Do mojeho domku.

12.
Ale veru nie viac,
Jako slabý kozkár,
Lež čo i nad mojím
Domom pysný vládár.

Kusy zrkadla.

Veľa mladých nevest pred sobášom o mnoho viacej sa zaoberá s farvou a krásou svojho svadobného rúcha, nežli s rázom a vlastnosťami svojho mladoženicha.

*
Odhodlanosť je smelosťou slabosti.

*
Zlato a láska sú dľa zdravého rozumu také veci, ktorých sa hrdza nechytí.

*
Škoda, že dnes obe väčším dielom nepravé a falšné bývajú.

*
Hodbáb je najlepším hromosvodom, ešte i proti búrke domácej.

*
Opilý človek je podobný slivke; ktorá keď osvetlie, odpadne na zem.

*
Pamät človeka je taká, jako stiskoprsthromotruhlíca; čím je staršia, tým menej stojí.

Karikatúry

z časov zlatých kóšerového liberalismu v Uhrách.

1.

Ejhľa nádej vlasti, nádejny umelec, hudbár.

2.

Shervus ľčo sedliak; nech žije braterstvo a

3.

Iljen novomódna osveta!

Preč s ostatkom tmavého veku stredného; s hniezdom povery.

4.

Velkomarušičan na oboenom dome v den prvý recepcie

Prheč s henthým Nhazaretským, onh mhoju vieru obrážha.

Hepp Icigové dobré žiadosti.

Khebys usthaviéne na mestskom dome a s bubnom mal robothu.

Kheby theba phovazovalhi za Tharnóeyho.

Nhech tha upodozrievajú, že shi priateľ Ötvösa.

Buďh thy výzineárom u úžhernihha.

Buďh thy takhý khatolik, abys bhól hoden sha dostath u Bánffyho za stholik.

Sphi thak dhubre, abhys cez jednu noc trikrát z posteje vypadol.

Odkazy Ujca Herkó-Pátra.

Františovi Kossuthovi. Mój synu, nepopúšťaj. Hlavná vec ale je tá, abys sa pridrzał telom-dušou Ötvösa a Bánffyho, poneváč ináče nebudeme ministrom.

Trenčanovi. Len ty ver tým úradským, ktorí ti natiskajú opravdového Krestana. Uvidíš, že ti oni nos neodhryznú. Rozdiel ti ale tiež chcem sdeliť, ktorý je medzi opravdovým a starým Krestanom. Je on taký, jako medzi úradským svetským a duchovným oteom.

Maxovi Falkovi, redaktorovi Pester Lloydu! No zas si o tom presvedčený, mój synu, že židia keď vychodia školu pre roľníkov založenú, statočnými uhorskými sedliakmi sa stanú?

I my sami by sme sa tomu tešili; kedy bude zo psa slanina, abo z vlka baranina.

Turkovi. Nehnevaj sa, starodávny známy náš! že tvoju vieru profanujú v Óš-Budavare.

Vidíš drahý priateľu mój, u nás je to teraz podmienkou vzdelanosti, aby viera tupená bola. A keď to krestanov neboli, prečo by to malo turkov bolet.

Jakože by napredovala s posmechom viera židovská, keby sa všetko nohama nešliapalo, čo do veľu dľa povery náboženskej sväte bolo.

Jakože by sa dvíhali ľudia bez viery, keby sme im ani tejto maličkosti nedopriali.

Nebuď hlavaty, vyhbj aj ty do Óš-Budavaru, ľahni si tam spať, len tam spi aj svedomie maďarské.

Drevené kariky zo železa.

Spokojný pán domový.

Vfúdny žandár.

Vlastenecký pivničník.

Žid čo nepriateľ cibule,

Slepý maliar.

Chromý úskok.

Múdry zaľubenec.

Skromný hudbár.

Laené a dobré bydllo v Pešti.

Spokojný úžerník,

Belonosý korhel.

Milosrdný exekútor.

Pravdomluvný Fráter.

Kňazi sú takí, jako dobrý počtovník; mnohých dajú do hromady.

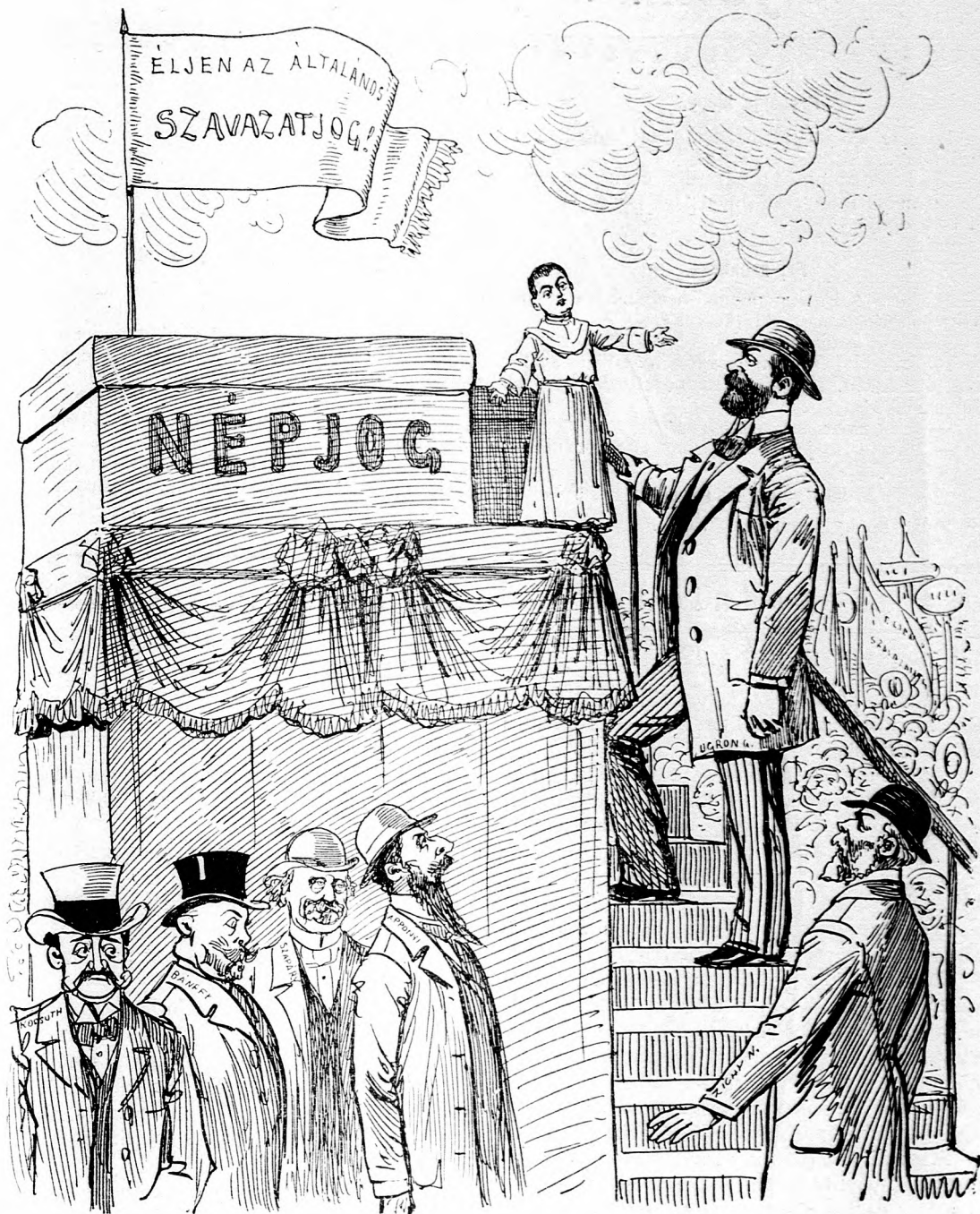
Srdco mnohých útlých dievčeniec je také, jako nový, nedohotovený dom; nemá ešte obyvateľa.

Dobré víno je také, jako dobrý žart; rozveseli človeka.

Zlodej je taký, jako sova: po tme hľadá korisť.

Daktorý žid je taký, jako staré husle: tenké hrdlo má.

Neodvislí neodvisliaci.

Herkó Páter na shromáždení:

Vodecovia, kto sa opováži na toto miesto hore vŕst a i statočne sa vie na ňom zachovať; toho je budúcnosť.

— ❧ Anekdoty Herkó Pátra. ❧ —

Prečo je hlúpy.

Žena: To je hlúposť, tolko piť, že sotva ta udržá nohy.

Muž: Máš pravdu, odvetil s úsmevom, preto ale som nenie hlúpy, že pijem; lež preto, že idem, keď som opilý.

Pri asentirke.

Rekrút: Prosim pekne, nech ma račia prepustia, pretože som ja krátkozraký.

Lekár: Naozaj?

Rekrút: Nech mi to račia uveria. Ja som v stave to dokázať. Nevidia, tam na streche hentých holubov, ako sa bozkávajú?

— A čo chceš s tým povedať?

— Nuž to, že ja tých holubov tam nevidím.

Jako volajú žida rusi?

Radši ho kyjacom preč prašia.

Sa prezradil.

Učiteľ: Jurko, pravda si ty z dolnej zeme?

— Na službu.

— Hneď som si to myslel; poznám ten kraj; tam sú pekni osli; aj ja som odtiaľ.

Kto má čas, má život.

Anton Martinský bol od turkov zajatý; a aby si život zachránil, s tým návrhom skočil pred sultána, že za desať rokov naučí jedného elefanta mlúviť. Keď sa jeho priatelia nad tým jedom naplnovali, že totižto viac sľúbil nežli koľko preukázat vie; a tak následkom tohoto vraj ešte hroznejšiou bude pokuta a trest jeho; on takto k nám preriekol:

Nebuďte starostliví nad tým mojím sľubom; za desať rokov lebo ja, abo elefant: daktory z nás sa len vyslobodí.

B e s e d n i c a.

Nešťastlivý „gšeft“.

Icik Mastbaum, alebo jako ho ľud volá Cincák Mojspán, patri medzi tých, ktorí z Galicie za gšeftom prišli do Uhorskej.

Tak i náš Cincák usadil sa v dedine blízko mesta stoličného ležiacej, v ktorej býval Jaroslav Stružinský, zemský pán, ktorý mal tu vzľáštnosť, že netrpel „hauziera“ tým menej žida.

Náš Icik začal kupectvo v dedine, v ktorej nebol žiaden židák ešte.

Prvý jeho gšeft dľa starého obyčaja židovského ho boly vajcia a perie, skutina a vlasy.

Chodil už skoro rok za kupectvom, ale sa neopovážil pristúpiť do Stružinského domu, ačpráve tam najlepšie výhľady mal na gšeft, bo tam sa moc hydiny pobilo do roka, moc ošpáných zaklalo, teda v hojnosti jest tam peria, skutiny a srsti, no i vajcia na predaj sú, bo zemský pán Stružinský je veľký priateľ rozličnej bytiny zo všelijakého drúhu...

Icik už rok pískal za perím. Nasbieral už dakoľko groší, chytila ho smelosť, a pýcha tým viac, že ho už v dedine nektorí veľkomožným volali.

Čakal prihodný čas, aby sa do Stružinských dostal, bo jeho plán bol nie menej prisadnúť majetok Stružinského.

Bola práve voľba, na ktorú mal i Stružinský ísť, volilo sa mestské predstavenstvo.

Na obed sa páni úradskí mali k nemu dostať. Náš Icik tento čas si vyvolil, že urobí gšeft s donácou paňou, aj so služkami. Išiel do okolitej obce na perie a vajcia a toho i oného nasbieral hodnú zásobu.

Popoludni ponáhlal sa do domu statkára ku panej na gšeft. Mysliac si, že pán nebude doma, lebo sa baví pri volbe.

Zaklope na dvere, a tu sa mu až z tretej izby ozve „voľno“.

Vkročí dnu do sieny krásnej, koberec vystlatej. Čuje: „len ďalej sem knám!“

Domový pán sa nazdaľ, ktorý na obed sa už vrátil, že to host.

Na to sa strčí do izby, kde páni pri stoliku sa hrali, a zvolá:

Milost pán, nhemá vajcá nha phredaj?

Nastal smiech ukrutný. Stružinský od jedu ozelenel.

Phrosím, — volá Icik, — či nemáthe vhlasy na phredaj?

Tu ešte hroznejší smiech, pretože domový pán bol celkom plechavý, nemal sotvá sto vlasov, i tie chránil si jako oči. Už sa viacej od jedu nemohol udržať, vzal Irika za krk, a sácal ho von. V ostatnej ale chyzi sotil ho tak, že Icik do koberecov sa

Podozrelá statočnosť.

— Čuješ; čo môže zehádzath tomu Moj-serleebenovi, že odh jedhneho čhasu thaký statočný phočína byth?

— Zbláznil sa.

— Asnádh bankróthy svojhe chce usphorhiadať?

— Nie, na toľkho sa ešte nezbláznil.

Pri súde.

Sudea: No povedte mi, jako ste vedel tie mocné železné dvere prelomiť?

Zlodej: Hja prosím pekne, to je mojeho remesla tajomstvo.

Otvorený list.

V Mokrej, dňa 3. júna 1896.

Ctený pán Redaktorko!

Theši ma, že ste ma prihjal medzi predplatiteľov, a aj za spolupracovníka; — pravdha shom sha naučil dhobre s tými husacími pherami pholitiku ophisovať, — čítal som v predošlých novinkách, že ste phisal v uhorskom Herkó Patre „phesničku o židoch“, a že ste mhal tlačovú právu za tho. Jha vám mhözem skutočne phovedať, že sa mi thá „phesnička“ nelúbila, ale za to phekne ste phovedal phrisazníkom, phonevác ste bol za antisemithismus obžalovaný — pháni phisazní!

Ah, oh, udre sa o hlavu, oj dhobre, chce mi vyphlatiť moju škhdou. Khto phriniesol then lhíst? Sluha urodzeného pána.

Tho dhobre phovedte mhu, že phridem shám tham hneď,

Sluhovi sdělili to, a s tým odišiel.

Icik načarbal hneď účet a sám tam šiol.

Po chvíli za sluhom bol Icik pri dveroch, kde páni sa hrali a ešte usmievali. Medzi nimi i Stružinský preoblečený, ktorý odprosil pánov pre náhodu neprijemnú.

Klope „voľno“. Icik vstúpi; v ruke spisnom a bez pozdravu hovori:

Phánko, phriniesol som thú žiadanú Khvitaneiu za pobite vhajca a pherie jako ráčil ste písat.

Sotva povedal, už bol predodvermi vyhodený, len sa tak rozčesnul. Stružinský bez seba bol, čo už len mám s týmto bezočivcom.

Neškorsie vysvitlo, čo sa stalo, keď sluhu bral na otázku, kam list od pána slúžneho doniesol.

Na druhý deň naložil Stružinský rychtárovi, aby tohoto bezočivca, ktorý nemá ani v obei bývať práva, von vyšikoval. Tento rozkaz i slúžny podpísal. A Icik na druhý deň už šiel preč z obce po nešťastivom gšefte.

Spadovský.

zamotal a s vajci nasbieranými padol i s batochom na zem. A tu len ešte bola komédia. Vajca sa pobily až po stenách sa dostalo z nich.

Stružinský chytí korbáč a začne Ieika bez počtu na zemi byť obracať. Keď mienil, že je už dosť, kopne batoch s perím, a to fuk do povetria, všetko perie po izbe a do očí Stružinskému.

Icik pobral batoch a uľujazdil. Tejto komédie boli očití svedkovia prítomní páni. Stružinský všetok zaperený, bol bez seba. Icikovi však z tohoto gšeftu nebolo dosť, nasledovalo ešte iné.

Pod obedom jeden z prítomných pánov poslal sluhu s písenkom maďarským ku krajčirovi tej dediny Jonácovi Mastkál, aby mu dal účet za obsité háby. Sluha, ktorý len ešte dva týdne u pána bol, zanesol písmo podrychtárovi, a tento rychtárovi. Ponevác bola tak po „slúžnovský“ načarbaná adresa.

Rychtár vyčítal z nej, že to prináleží Icikovi Mastbaun. Bol ku rychtárovi volaný. Prečítal ten list, ale nevedel nič z neho, lebo stálo v ňom „Kérem a nyugtát. Szolgabiró.“

Rychtárov Miško, ktorý lámal maďarčinu, bo už do polgárky chodil, preložil to na slovenský, že pán slúžny žiadajú akýsi účet.

Kthorý jhe to then phán shlúžny? — pýtal sa Icik.

Nuž pán náš urodzený, — odvetil mu rychtár.

— ja som neni antisemit, ktorý phovie: „by len žhida“ — ale vy ste phovedal:

„Slezinger nedhaj sa!“

Mháte phravdu, a este raz vhmám phovím, zhe máte phravdu.

Vheľmi dhobre urobili thi pháni prisazni, khead vhmás jednoblhasne prepustili!

Ale zha to mhójhо phána rebeho (rabína) skhoro poriazka kophla, khead som mhu tho ukházal, zhe sthe prepustený; on hovóril, zhe:

„Vie hást prepustený, jednoho klerikálneho redaktora, jednoho kňaza?— zavret ho mhali na stho rokov, a nič iné, jak maces mu mali dat jesť. — Vai gešrin! cho mhá photom osthať z nás žhí-dov, khead khatolických kňazov, ktorí sú redhaktori a ablegáti, dho žalára nehodia.

Aj tho som eithal, zhe Lueger bhól zhas vyvo-lený vo Viedni, aj zhe bholy ľudové zhromaždenia v Kanizi a Nových Zámkoeh, nheeh ich všetkých pharom vezme, khead práve tham musia drzat thaké volencie a shromaždenia, kde najviac žhí-dov bhýva. A tham zhe ani jeden rečník proti nhám žhídom nič neprehovóril, ani thých 38.000 shedliakov thiez nič nehovóril. — Vśak dobre!

Aj zhe cheeli spravít na burse štájer, nho tho, mhy chudiaci, ktorí nevidali mháme phár štvor-stokových domov v Judapešti a pod 10,000 meričkami role, a nhasé phani (ženy) v zlate, strible a hod-bábe chodia, mháme este bursovú daň platít? Vheľké šťastie, zhe náš phán finančný ministerko Lükáčko mhá thofko filipa, zhe až neskôršie, khead nebude zapotreby, zavede bursový štájer.

Stýmto zatváram moje phár riadky a vám phán rhedaktorko, na vedomie dhávam, zhe then náš phekný milleniumový Ausstellung phrindem si ophozret.

Zostávam váš až do vertheimrovej kassy zar-mútený.

Slojmo Phinkas,

khaplan žhí-dovský.

Milodary

na tlačiareň „Herkó Pátra“ zaslané.

3-50 kr. dal Jozef Mičyeta, toto je tu vďakov veta.

1 zl. dal Ján Gabriška, zaplat mu Božia Matička.

50 kr. dal Jozef Pavúr a to isté i Štefan Davida,

Dobre šťastie neutekaj preč od nich nikdá.

1 zl. dal Ján Plevík, buď mu zato tlačený pomník.

Po 50 kr. dali Jozef Čvapeka, Kjaničik, Frane Bočinec,

Za toto podáva Herkó Páter uprimných vďakov venec.

Dohromady je toho 10 zlatých,

A pochádza to od pánov dobrých,

Bývajú oni v St. Gallene,

Pán Boh na nich nezapomene.

Odkazy Redakcie.

Jozefa Plevka. Rozprávočky a iné kúsky prečo nám ne-pošlete. Tuším ste už celkom zabudla na nás.

Bánska Bystrica. Hádiak už čo chvíľa nám bude zehádzať; pamätajte na nás.

Oravec. Jako vidíte, vaše diela ači zásielky všetky sú už uverejnené. Len použite čas, obracanie pera vám kedysi pro-spešné môže byť. I pravopisu sa už neškodno rozumiete. Len napred! Vy ste náš najhorlivejší pomocník. Nech vám to Pán Boh zaplatí.

Lopašov. Gazda. Budte rád, ze takého duchovného otea máte; v mnohých iných obeách by si farnici i prsty oblizali

v takom položení. Ze Herkó Pátra len ukradomky môžete čítať, sami ste si na príčine: prečo sa nesrieknete traja-štyria?!

Žilina. Slovenský Herkó Páter ešte nemá tlačovej právoty. Preto ale sme i my zamočení skrze Krestana, ktorého sme dva mesiace dočasne redigovali. Kto vie, jako to vypáli!? Len nás teší, ze násilie ešte nikdy nemalo na svete stálej trvácnosti.

Križová hádanka.

				tu				
				Bož				
				zo				
u	syn	ní	ní	ni	za	bol	kri	
				nás				
				kov.				
				hrieš				
				ský				
				va				
				nak				

Čo sa stalo na tomto križi?

Rozlúštené oriešky.

(K predošlému číslu 23.)

Z nádoby po 1/2 kr. kúpila 26 kúskov; z nádoby po 1 kr. 14 kúskov; z nádoby po 2 kr. 6 kúskov; z nádoby po 3 kr. 3 kúsky.

Prošba.

Prošime ctené čítajúce slovenské obecnstvo, aby nezťažovalo si niekedy niečo nám do redakcie zaslať, aby sme to v našom časopise mohli uverej-niť. Veľmi sa hodia nám anekdoty, humoristické rozprávočky, humoristické verše, menovite ktoré sa týkajú vyvoleného národa. Mōžu byť karhané aj vidiecke liberálne časopisy, a iné tým podobné firmy. Prošime teda nie len hmotnú, ale aj mravnú pod-poru, aby náš časopis mohol byť čím zábavnejší a aby mohol tým lepšie všetkým slušným požiadavkám vyhovieť.

S hlbokou úctou

Redakcia Herko Pátra.

Majiteľ a zodpovedný redaktor:

Jufo Markoš.

Hlavný pracovník: **Napoleon Janda.**

Tlačou „Pátrie“ Budapešť, Üllői-ut (Köztelek).